

Momente și schițe din actualitatea literară

■ În nr. 2/2016 al *României literare*, Gellu Dorian mai face o dată istoricul Premiului Național Eminescu la ediția cu nr. 25, premiu revenit, cum se știe, lui Gheorghe Grigurcu. Spune, printre altele, Dorian: „În urmă cu douăzeci și șase de ani mă băteam pentru a impune această idee, a unui premiu național pentru poezie, cu tot felul de lume, aici, în provincie, la Botoșani, când cei care s-au văzut scoși pe tușă de evenimentele din decembrie 1989 au revenit în forță și au pus mâna pe tot ce lăsaseră în fugă și spaimă în decembrie 1989 activiștii și securiștii, aceștia, în fond, fiind tot ei, mult mai abili și decizi să nu piardă, considerând că patrimoniul fostului partid comunist – singurul de altfel – era al lor. Și al lor a devenit, punând mâna pe clădiri, pe ziare, pe funcții chiar, amușinând la fructele în pîrg ale democrației ce devenea de la o zi la alta tot mai originală. Priveam cu uimire la cât de reazezați s-au trezit iarăși foștii – că „la vremuri noi, tot noi”, sloganul lor de intimitate conspirativă, ca să o numesc așa. Țasta era sloganul, ca un cod care a funcționat perfect. Și, printre ei și interesele

din unghiuri absolut personale, justifică frustrarea și complexul (în special justițiar) pe care și l-au asumat ca pe o lege morală pe care (așa cred ei) doar ei o respectă și o impun fără a cunoaște cu adevărat fondul unui asemenea fenomen”. Și încă o dată, Gellu Dorian recapitulează lista cu poeții laureați: Mihai Ursachi (1991), Gellu Naum (1992), Cezar Baltag (1993), Petre Stoica (1994), Ileana Mălăncioiu (1995), Ana Blandiana (1996), Ștefan Augustin Doinaș (1997), Mircea Ivănescu (1998), Cezar Ivănescu (1999), Constanța Buzea (2000), Emil Brumar (2001), Ilie Constantin (2002), Șerban Foarță (2003), Angela Marinescu (2004), Gabriela Melinescu (2005), Adrian Popescu (2006), Mircea Dinescu (2007), Cristian Simionescu (2008), Dorin Tudoran (2009), Dinu Flămând (2010), Ion Mircea (2011), Nicolae Prelipceanu (2012), Ion Mureșan (2013), Gabriel Chifu (2014). O adevărată istorie a poeziei românești contemporane. Om principial, cum e, sufletist, ajungându-se de câțiva ani la poeții optzeciști, poetul Gellu

Suedeză alocuțiuni despre umanism în literatură și despre umanism în genere. Știm vreo doi aspiranți români la Nobel care ar vorbi acolo de comuna România și războiul lor cu restul scriitorimii din spațiul românesc. De aceea, încă o dată, e de apreciat discursul lui Matei Vișniec.

■ S-a mai stins un scriitor valoros și un om minunat: Lucian Alecsa, la 5 februarie a. c. „Lucian Alecsa s-a născut în localitatea Mihăileni, județul Botoșani, la data de 31 ianuarie 1954. Poet, prozator, publicist, Lucian Alecsa a absolvit școala primară și gimnaziul în comuna natală (1961-1969), Liceul Teoretic Siret, jud. Suceava (promoția 1973). A frecventat Cenaclul literar „Mihai Eminescu” din Botoșani, condus de scriitorul Lucian Valea.

Din 1993 devine membru al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Iași. Dintre volumele publicate amintim: *Orașul de gips*, poezii, Iași, Cronica, 1992; *Ars apocalipsis*, poezii, Botoșani, Axa, 1996; *Recurs la Joc secund*, roman, Botoșani, Axa, 1999; *Asupra căderii*, poezii, Cluj, Dacia, 2002; *Deasupra căderii. A doua geneză*, poezii, Botoșani, Axa, 2003; *Judecătorul*, roman, Iași, Timpul, 2005; *Ținutul Klarei*, poezii, Botoșani, Dionis, 2005; *Nelegiuitul amant*, roman, Pitești: Paralela 45, 2008; *Iluzionista Babette*, poezii; București, Editura Vinea, 2008; *De veghe în lanul cu moroi*, versuri, Cluj-Napoca, Limes, 2009; *Klara, Babette și alte iluzioniste*, Iași, Tipo Moldova, 2011; *Viață mahmură și neagră*, poeme; Timișoara, Brumar, 2011; *Moartea e bine mersi*, roman; Pitești, Paralela 45, 2012; *Femeia fără zâmbet*, Editura Eikon, 2015; *Umbra, agent dublu*, Editura Junimea, 2016.

Redactor-șef adjunct al revistei culturale *Hyperion*, editorialist la publicațiile *Evenimentul de Botoșani* și *Botoșăneanul*, realizator TV, Lucian Alecsa a desfășurat o bogată activitate publicistică, colaborând cu versuri și recenzii la revistele: *Ateneu*, *Baaadul literar*, *Caietele Oradiei*, *Conta*, *Contact Internațional*, *Convorbiri Literare*, *Cronica*, *Curierul*, *Gazeta de Botoșani*, *Hyperion*, *Lucașfăraș*, *Monitorul de Botoșani*, *Nord Literar*, *Orizont*, *Poesis*, *România literară*, *Țara de Sus*, *Viața Românească* ș.a.

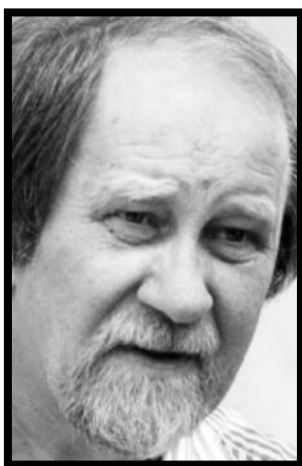
Pentru activitatea sa, Lucian Alecsa a primit Premiul pentru Debut, Poezie, acordat de Asociația Scriitorilor din Moldova, 1993; Premii acordate de Filiala Iași a Uniunii Scriitorilor din România, 1993, 2009, 2013; Premiul APLER și Premiul pentru construcții românești acordat de revista *Convorbiri Literare*, 2001.

Figurează în antologiile de poezie *Nord* (Botoșani: Axa, 2009) și *Cina 12+1 / Vecernea 12+1* (Moscova: Vest – Konsalting, 2010). Opera sa a fost tradusă în limbile engleză, franceză, persană și rusă. Lucian Alecsa va rămâne o pagină vie în literatura română” (din comunicatul publicat pe saitul USR). (DAD)

Matei Vișniec



Lucian Alecsa



lor meschine – privatizări Mebo, patrimoniu per confiscat și devalizat etc. etc. –, am reușit să impun ideea Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu”. Istoria lui este cunoscută. Am repetat-o an de an cu ostentație, pentru a intra în conștiința tuturor, nu numai a poezilor cărora le-a fost consacrat acest premiu, ci și a acelor care trebuiau să accepte că se năștea o nouă instituție națională, iar scopul ei era unul pur cultural, neafiliat politic, menit să repună în discuție recunoașterea și consacrarea adevăratelor valori poetice de la noi”. Și mai departe: „Cum a fost și firesc, unele decizii ale juriului au fost contestate. Dar ce mare premiu nu atrage astfel de contestații? Nu am cedat niciodată nici unei presiuni de orice fel sau din orice parte a venit aceasta. Am preferat să amânăm cu amânarea unor ediții, decât să facem compromisuri sau să acceptăm forme subțiri, diluate ale premiului, cum s-a încercat în unii ani, când factorii de decizie, locali, doreau să impună nume obscure ale locului. S-ar fi dus totul în derizoriu și acum nu am mai fi vorbit despre cel mai important premiu național de poezie care se acordă în România, ci despre cu totul altceva sau, pur și simplu, contestatarii ar fi devenit și mai vehemenți, iar noi ne-am fi văzut neputincioși. Intransigența unora, cu priviri

Dorian se omite cu consecvență de pe lista lungă chiar a nominalizărilor. Nu ni se pare drept, dar măcar să consemnăm corectitudinea lui și a juriului în atribuirea celui mai important premiu de poezie din România. (Foto: *Gazeta de Botoșani*)

■ Matei Vișniec acordă un scurt interviu lui Cătălin Hopulele în *Suplimentul de cultură*, nr. 509/16-22 ianuarie 2016. Poetul, romancierul, dramaturgul Vișniec spune, la un moment dat: „...romanul și literatura în general nu-și mai asumă astăzi, cum era cazul în anii când am început să scriu eu, misiunile științelor sociale (ale sociologiei, ale psihologiei, ale istoriei, ale filozofiei). A fost o vreme când anumite revendicări istorice nu se puteau face decât printre linii, în romane... Acum istoricii pot spune tot ce doresc, repune în cauză cum doresc anumite pagini ale istoriei naționale și universale. Dar literatura rămâne instrumentul cel mai fin de detectare a umanității în om, a pulsionilor sale ascunse, a contradicțiilor sale și a multiplelor sale fațete. Nici o altă disciplină nu poate forța mai adânc în ființa omului decât literatura”. În acest pasaj găsim, deci, atașamentul firesc al scriitorului față de dimensiunea umanistă a literaturii. De observat că toți laureații Nobel pentru literatură au avut la Academia

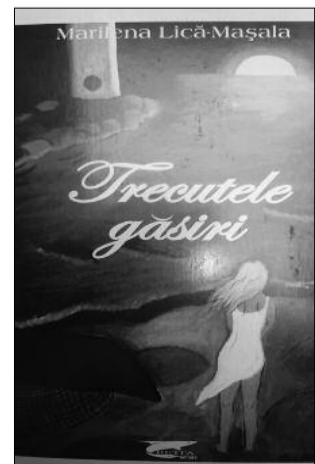
SEMNAL

Marilena Lică-Mașala, scriitoare și documentaristă, trăitoare pe meleaguri parisiene de aproape 10 ani, supranumită ambasadoarea Argeșului în Franța, a mai publicat o carte – „Trecutele găsi” (file de jurnal). Despre noua apariție, scriitoarea Gabriela Zăvălaș consemnează, în stilul său inconfundabil:

„Părinții, rudele, prietenii, iubitul în care a crezut enorm, inutil, se estompează, se rătăcesc în vid, sunt fulgi care ning tristețe și o batistă delicată fluturând un adio într-o gară mică dintr-un tren fantomatic spre niciunde. Volumul ca o terapie anti-amnezie, apare la editura Beta cu o prefață semnată de criticul Emil Lungeanu și o ilustrație de Diana Adriana-Sulina. Autoarea este o selectivă în parteneriate, dragostea nu-i ca la Simone Boue un modus vivendi, care a suportat

capriciile cioraniene... 50 de ani; ea s-a mai lepădat, revoltat pe imaturități, ingratitudini masculine și a trecut prin viața unor iubiti platonici, ori pasional carnali ca un vis, ca un basm scurtissim ca o vizită...o cuneiformă misterioasă, dar cu atât mai prețioasă cu cât prietenia nu ajunge în stadiul de degenerescență cum, de altfel, suntem martori la atâtea decese dramatice, grotești ale unor parteneriate, ce debutează cu fluturi în stomac și tahicardie ferice, sfârșind cu vertij și bradicardie infelice. Este o manieră poate nu insolită, dar un pretext pentru dezastre sufletești de care nu sunt absolvite cuplurile care trec de la pasiunea începutului, la inerție și un deznodământ fără happy end...”

AUREL SIBICEANU





Estivală

O lume vărată sub faldurile ei de aer mat
pietre coapte înmiresmate umplind
cămara ta neîncăpătoare
strîmbe haturile ca niște bretele-ale cîmpiei
la marginea ei un cameleon fierbinte aburind
cum o ceașcă de ceai.

De la o vreme

De la o vreme trudnic scrib rural
în slujba piersicului din fața prispei
vezi doar ceea ce se făurește de la sine
lentoarea boabelor de rouă de pe frunze picurînd
din ce-a fost în ce-ar putea fi
din ce-ar putea fi în ce-a fost.

Visul

Contorsionatul vis aidoma unui acrobat
îl privești îl admiri n-ai ce face
îl lași să obosească să-și revină
la figura lui flască obișnuită alcătuită
din aer ploaie vînt.

Ilustrată

Îți înmoi condeiul în apa Gilortului și scrii
despre visele mișcîndu-se alene-n depărtări
aidoma unei turme de vite

despre trenul cu ritmu-i metalic
care cu sîrguință coase valea de deal

despre razele ce se-ntorc nepăsătoare
din rîu înapoi în Soare.

Ilustrată

Articulația trestiei vastă cît o piață publică

în gîtlejul păsărilor un sunet de cioburi de faianță

craniul tău încheiat cu nasturi.

Semn de carte

Îngălbenind cu anii
cum pielea unui bătrîn

oglanda.

Aprilie

Cum își sapă tunelul iubita noastră suburbie
prin care vrea să se strecoare pînă-n viitor
cum creierul tace apoi se frămîntă se-nvrîte pe loc
aidoma unei turme de oi
cum te educă literele plesnindu-te peste palmă
asemenea unor nuielușe pedagogice
cum erupe-n fine apa caldă de care ai atîta nevoie
chiar din plinul unei artere sparte
cum ploaia aceasta amară se uită-n oglindă
își potrivește buclele
cum ziua ta de naștere apare pe neașteptate roșietică
o mică zgîrietură pe piele.

Ar trebui

Ar trebui să asurzești cum un motor
ce nu se-aude pe sine
să-ți verifici virtutea precum viitorul
prin mijlocirea cărților de joc
să ai trac înainte de-a adormi
cum un actor înaintea unui spectacol.

Final

Nici un gînd oricît de bicisnic
nu te mai ia în seamă

inumanul cer
rotindu-se cum o sfîrlează

Soarele gîfiind amenințător
cum un tren ce se-apropie de gară.

Estivală

Sumedenie de gîze pe-obrazul Soarelui
și nici un om

orice clipă e gata să se salveze
prin alibiul lucrurilor

iedera a-mbrățișat vîntul
cum un efect *son-lumière*

se-ascunde norul la subsuoara ta

plină-i pădurea de gînduri invizibile

în așteptarea intimă se hotărăște totul.

Instalație

În norul cu damf de rachiu de duzină
s-a ascuns o pasăre
care nu se-mbată care nu
e decît alambicul prin care licoarea
se distilează mai departe-n țării.

Deasupra

Deasupra foarte deasupra-n văzduh
(cerul alb cum o mîină obosită)
pasărea cîntătoare nepăsătoare
își înșfacă figura astfel cum
un uliu își răpește prada
și nu e nimic de făcut aici ziua cum
un pahar de alcool răsturnat pe tăblia mesei
în timp ce văzduhul își îndreaptă
cuta mătăsoasă-a căderii
în golul de dincolo.

Trei zile

Trei zile-alintate trei zile
în care n-ai făcut nimic
străvezii cum lacrima

trei zile în care nici măcar
n-ai plîns

trei zile-n care-ai așteptat
ce? Așteptarea.



Simple vorbe

Simple vorbe să rostești simple vorbe
cu care s-acoperi vederea
pleoapei vorbite
și să rămii așa-n puterea lor întunecată
vorbe care au teribila
putere-a imaginii dispărute.

În vie

Strugurele
un ciorchin
de ochi
ce te privesc
ca și cum n-ai exista.

**Cum își sapă
tunelul iubita
noastră
suburbie**

**prin care vrea
să se
strecoare
pînă-n viitor**

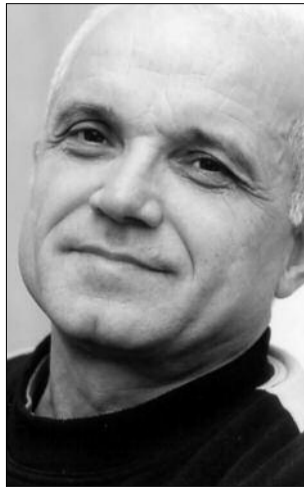
**cum creierul
tace apoi se
frămîntă se-
nvîrte pe loc**

**aidoma unei
turme de oi**

**cum te educă
literele
plesnindu-te
peste palmă**

**asemenea
unor nuielușe
pedagogice...**

Liviu Ioan Stoiciu



Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu”, la a 25-a ediție

Stiri.botosani.ro (Botoșani. Ziare.com) a reținut din discursul președintelui juriului Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu” — Opera Omnia, ajuns la a XXV-a ediție (ținut în seara de 15 ianuarie 2016 în sala mare a Hotelului Rapsodia din Botoșani), Nicolae Manolescu: „Acest premiu nu se acordă unui debutant, unui începător. Acest premiu se acordă unui poet care nu mai promite nimic”; „Mi-a dispăcut profund, am fost șocat de această revoltă a tinerilor”; „E nevoie de cineva care are o minimă autoritate în juriu, cineva care a scris câteva adevăruri în viața lui”; „Nu avem destule motive să ne supărăm pe viață, mai avem nevoie să ne supărăm între noi? Există întotdeauna o marjă de eroare, ca la orice premiu din lume”; „Acest juriu și-a făcut datoria. Lista de nominalizați este aproape fără cusur. Nu există cazuri contestabile 100%, există cazuri discutabile. Este una dintre listele cele mai interesante din câte știu eu”; „Cel pe care l-am premiat anul acesta îndeplinește toate condițiile. Nu există în acest moment nici o instituție serioasă care să facă vreo selecție. Ori literatura fără selecție înseamnă moarte”... Cel premiat în acest an este Gheorghe Grigurcu, cel premiat anul trecut a fost Gabriel Chifu, doi poeți remarcabili, foarte buni, mari (N. Manolescu a subliniat acum, înainte de a anunța câștigătorul din acest an, că Gabriel Chifu e un mare poet și că e de neînțeles scandalul de anul trecut, în condițiile în care un mare critic se poate compromite dacă judecata lui de valoare nu e confirmată în timp, se subînțelege). S-a reținut, juriul Premiului Național Opera Omnia (cel mai strălucit, pentru poeți; inclusiv prin cei 25.000 de lei acordăți și titlul de cetățean de onoare al Botoșanilor): Nicolae Manolescu, președinte, Mircea Martin, Cornel Ungureanu, Ion Pop, Al. Cistelean, Mircea A. Diaconu și Ioan Holban. Anul acesta au fost nominalizați (în ordinea voturilor obținute, după sondaj): Marta Petreu, Liviu Ioan Stoiciu, Gheorghe

Grigurcu, Ioan Moldovan Aurel Pantea, Nichita Danilov și Ovidiu Genaru (pe locul întâi era Mircea Cărtărescu, recuzat; nici Marta Petreu n-a venit la Botoșani, scuzându-se că e bolnavă, ea nedorind să fie premiată, de fapt, după ce s-a recuzat Mircea Cărtărescu, din câte am înțeles de la Angela Marinescu; previzibil, Cărtărescu și Petreu vor fi premiați în anii care urmează, preferați fiind de actualul juriu, ceilalți nominalizați rămânând în alt plan, de așteptare, nu secund; personal, sunt onorat că sondajul m-a nominalizat, mai mult de atât nu se prea poate, sunt resemnat, n-am *ascendent*, nici prieteni; juriul are prioritățile lui). Sigur, nu e atât o competiție a poezilor, cât a criticilor (juriul fiind dominat de critici din Transilvania-Banat, nu e greu de înțeles către cine se îndreaptă opțiunile), las la o parte funcțiile unor nominalizați.

A fost lăudat „la scenă deschisă” inițiatorul și organizatorul acestui Premiu Național de Poezie „Mihai Eminescu” pentru Opera Omnia, la Botoșani, Gellu Dorian, seriozitatea lui (începând cu sondajul instituționalizat, realizat anual în întreaga țară, acoperind probabil tot spectrul literar, de la reviste la filiale ale USR, sau la critici de poezie izolați), cu contribuția autorităților locale, ieșită din comun. I-a dat credibilitate susținerea morală a USR și personal a președintelui ei, N. Manolescu (prin domnia sa, alături de Mircea Martin și Ion Pop, e implicată oficial și Academia Română, vrând-nevrând). E chiar impresionantă lista premiaților de-a lungul anilor, din 1991 încoace, nu are cum să nu te facă fericit stilurile lor diferite și personalitățile „omenești” ieșite din țâțâni, mă mir că Premiul Nobel pentru Literatură n-a ales până azi pe unul dintre ei (chiar dacă nu se pot compara, nu mai departe, cu premiata Nobel din Belarus de anul trecut). Numai cine nu i-a citit nu poate să creadă că România și limba română au avut și au o poezie de înalt nivel, „performantă”: Mihai Ursachi (1991), Gellu Naum (1992),

Poemul de colecție

Adrian Alui Gheorghe

Dicționarul morții

Lui Lucian Alecsa, azi

A mai murit un prieten.
Azi.
Brusc.
Ieri a privit în zare,
azi dimineață privea mai mult în sine.
Zîmbea.
Dacă el a reușit, eu de ce nu aș putea?

Ce destin, ce aventură, ce întâmplare!
Mort ești în rînd cu Eminescu, cu Blaga,
cu Bacovia, cu Nichita Stănescu.
Ești în rînd cu Traian T. Coșovei,
cu Alexandru Mușina, dar și cu Alexandru Macedon.
Generații diferite, lumi postume diferite,
dar tot acolo, în definitiv.
Ești în rînd cu Veronica Micle, cu Calypso,
cu Maria de Mangop,
cu madame de Pompadour.
Femei, femei.
Nume dintr-o panoplie
a frumuseții care nu obosește.

Mergem mai departe?
Inutil.
E un dicționar al morții
care seamănă cu ficțiunea.
Lista e infinită, cît memoria.
Da, e alt nivel,
popor stelar,
fără puricii care sar ca să pară înalți,
fără păduchii care
își înfundă trompa în piele
ca să pară înțelepți.

Dă-mi, Doamne, înțelepciunea sfîrșitului
așa cum vin
unul cîte unul,
sfioși,
toți oamenii pe care îi iubesc
să
te
întîlnească
pe
Tine.

5 februarie, 2016

Cezar Baltag (1993), Petre Stoica (1994), Ileana Mălăncioiu (1995), Ana Blandiana (1996), Ștefan Augustin Doinaș (1997), Mircea Ivănescu (1998), Cezar Ivănescu (1999), Constanța Buzea (2000), Emil Brumaru (2001), Ilie Constantin (2002), Angela Marinescu (2003), Șerban Foarță (2004), Gabriela Melinescu (2005), Adrian Popescu (2006), Mircea Dinescu (2007), Cristian Simionescu (2008), Dorin Tudoran (2009), Dinu Flămând (2010), Ion Mircea (2011), Nicolae Prelipceanu (2012), Ion Mureșan (2013), Gabriel Chifu (2014), Gheorghe Grigurcu (2015). Sigur, e regretabil că sunt (și vor mai fi) poeți de vîrf care au murit (și vor muri) înainte să apuce să primească Premiul Național „Mihai Eminescu”, la Botoșani. Contestatarii premiaților intră și ei în regula jocului, opiniile lor

(uneori duse la extrem, jignitoare) nu fac decât publicitate acestui premiu.

N-am mai fost pe 15 ianuarie la Botoșani din vremea președinției lui Laurențiu Ulici la USR (e adevărat, neinvitat de atunci), m-am bucurat să mă închin la Biserica Uspenia și să-i aprind acolo o lumânare lui Mihai Eminescu, să întîlnesc în acest an poeți dragi, să schimbăm cărți cu autograf, să-l ascult pe Ion Caramitru, magistral, recitând texte de substanță, de mare rezonanță contemporană din Mihai Eminescu (la finalul festivității; nu contează că nu m-au convins cu ce au citit acum premiații de la Opus Primum). Am uitat până și de grija că te poate bloca iarna aproape de granița cu Ucraina.

19 ianuarie 2015. BV



Mergem mai departe?

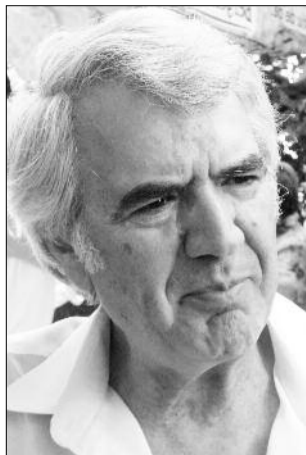
Inutil.

E un dicționar al morții

care seamănă cu ficțiunea.

Lista e infinită, cît memoria.

Radu Cange



*Moto: Lumina umbrelor curgând,
Spre viața care ne desparte,
Spre moartea care ne împarte,
Prin tresăriri tot așteptând,
Lumina umbrelor plângând.*

Zeghea

Timp solitar, pierdut în tinerețe,
Și-n gingășii, inconștient și viu,
Timp scuturat de orice bătrânețe,
Dar mai ales când ai puțin rachiu,

M-ai subminat și m-ai făcut matur,
Și preșul mi-ai furat de sub picioare,
Aș vrea și să mă bucur și să-njur,
Și să-ți arunc în brațe disperare.

Dar m-am uitat la tine, ești cărunț,
Și gârbovit, de te apucă mila,
Și-acum îți spun : nu vreau să te înfrunt,
Și părul nici să-ți tai, precum Dalila.

Timp obosit și obsedat de veghe,
Ești un bătrân împiedicat în zeghe.

Și-atunci

...Și în amurgul meu, să te cuprind aș vrea,
În șapte nopți la rând să ne cuprindă-un val,
Să scriu doar versuri sacre, să-ți fac o temenea,
Să mi te-nchipui, doamnă, că ești Jeanne Duval.

Cu tine aș putea să retrăiesc un vis,
Aș fi celebru-n noapte, asemenea unei flori,
Sau cavalerul ar ascunde un proscris,
Iar teama ne va da fiori după fiori.
În întuneric vorbe de-amor vom asculta,
Din gândurile noastre care pe rând se-nclină,
Să fii și moartea mea, să fii și viața mea ;
O, toată neagră fii, „cea plină de lumină”.

În șapte nopți la rând să ne cuprindă-un val,
Când am să mi te-nchipui că ești Jeanne Duval.

De-l recitesc

... Și cărțile le primeneau privirea,
Când tânăr, încă, versuri mai visam,
Și îmi părea că prind nemărginirea;
Mă vream matur, dar tot copil eram.

Și cu sfială, când luam vreo carte,
Din librării, din rafturi, mai ales,
Mă-nvredniceam să-înaintez spre arte,
Când inima, vioaie, îmi da ghes.

Acum, bătrân și lefter, visător
Încă mai sunt și nu mă dau bătut;
Căci partizan l-al literei izvor,
Deși-am ajuns, nu sunt precum am vrut.

Și, ucenic, rămân fără de voce,
De-l recitesc pe Benedetto Croce.

Abandonat

Abandonat de mine, nu-l găsec.
Pe cel pe care judecata mea
Ar vrea să-l prindă, nu știu de-ar putea;
E-un alter, zău, și chiar mă străduiesc.

Dar ce să fie în lumina largă,
Și-n întunericul ce e la fel?
Că fiecare-n firea-i e-un rebel.
Sunt valuri ce se sparg și-au să se spargă.

Mustrându-mă în ani și pe-ntrecute,
Îmi spune că un terț e vinovat ;
Mă poartă pe cărări necunoscute,
Dar eu nu-l cred, că-i un destrăbălat.

Și cum să pot să mă împart în trei?
Căci vine moartea și mă-ntreabă: Ce-i?!...

O zi

O zi cernită, ceață multă, fum
Stau frunzele-n zăpada pură, zac
Și totul ce nu are niciun drum,
Evenimente ce nu-mi sunt pe plac.

Și timpul-mbrobodit ca un bătrân
Zbătându-se în chinuri, fără leac,
Și zilele care pe rând apun,
Și totul ce acum nu-mi e pe plac.

Și zidurile vechi ce mă-nconjoară -
O funie de cărămizi, boltită
Și lucrul care nu întâia oară
Zace prin colțuri - viață risipită.

Și un amurg, dar ce fel de amurg,
În care-am căutat un demiurg...

La scaldă

Ce fragedă femeie, pe lucile-i pulpe,
Se-apleacă o mireasmă cu-ncetinelii de vulpe.

Și valurile-i sting arșițele din vintre
Ce firea o încearcă să spună în cuvinte.

Se-pleacă-ncetișor și calcă apa clară
Ce joacă între maluri și-n soarele de vară.
Lascivă, se și crede-n vreun teatru,
ca-ntr-o joacă
Și-ar vrea, neobservată, în lume să petreacă.

Ochii mânjiți de sâmburi de pofte stau la pândă
Și leneșă mișcare-a picioarelor s-o prindă-a Femeii care-i fragă și meșteră cu tâlc.
Și spumegă bărbații, doar unul tace, mâlc.

E-acela ce-ar trânti-o în apa curgătoare,
Să-i depene cu sânge râvnitele-i picioare.

Dorință

Un orator să fiu, care-ar pleda,
La viața veșnică și doar la soare;
La Roma-n Forum unde ar avea
Loc pentru sfadă și un oarecare.

Ori la Atena, unde înțelepții
I-ar învăța pe ucenici ce-i zborul;
Drept mulțumire, ar cânta adeptii,
Și, intonând în spate, ar sta corul.

Să fie-așa: doar spirit și fior,
Și-nțelepciunea iarăși la putere,
Chiar de nimic să nu îmi fie dor,
Înseninat, să simt o mângâiere.

Și să visez că trece iar Socrate,
Care din nou ar fi în libertate.

O clipă cu Ahoe

Nea Tudor George mustăcea, hirsut
Și-o carte-avea, de-a lui, în buzunar,
O meșterise ca un făurar,
Să-i țină bătrâneții de urât.

Părea un popă tuns ce evadase
Din mânăstire, ca din închisoare,
Ce-ntârziase mult între odoare
Și de ani buni o țuică nu gustase.

Nici vreun tutun nu mai trăsese-n piept,
- Credea că are fire de martir -,
Dar el era, oricum, un înțelept,
Scăpase de potcap și patrafir.

Când la grădină, pe la U, pe-afară,
L-am întâlnit, mi-a zis: N-ai o țigară ?

Acum, bătrân și lefter, visător

Încă mai sunt și nu mă dau bătut;

Căci partizan l-al literei izvor,

Deși-am ajuns, nu sunt precum am vrut.

Și, ucenic, rămân fără de voce,

De-l recitesc pe Benedetto Croce.

Mihai MERTICARU



SONETUL UNUI RĂSFĂȚAT

Am fost și eu un tânăr cam zănatic,
Nici prea urât, dar nici chiar un Făt-Frumos,
Care făcea de toate mai mult pe dos,
Mereu nepăsător și fluturatic,

Nici sărăntoc, dar nici prea mare boss,
Nici adept al spiritului apatic,
Nici bizar consumator de jăratice,
Nici de oarecare remușcare ros.

Nu prea știu dacă am trecut prin viață
Sau prin întins zăvoi cu măracine,
Dar sigur simt c-am rătăcit prin ceață,

Uitând că ghinionul mă răsfăță.
Așa m-am trezit bătrân printre ruine,
Întrebând pe toți în cale despre mine.

SONETUL POEMULUI

Scapără cuvântul și versu-nvinge,
Împodobind pământul cu lumină
Din vechea înțelepciune elină,
Perfectiunea noi cote atinge.

Clipa gravă cu lungi ecouri plină
În ocean de nemurire se stinge,
Poemul printre veacuri se prelinge
Până ce mileniul i se închină.

În imense fulgurații se-nșiră
Inefabil smuls din azur și tină,
Se potrivește-armonios în miră,

Pe liră se adună, se deșiră,
Timpul și nemărginirea domină,
Că-i rupt din creațiunea divină.

SONETUL OPTIMISTULUI

După-ntuneric urmează lumină,
Dezastrele-n bucurii se rotunjesc,
Din necaz răsare cântec îngeresc,
Ura se face iubire creștină,

Atunci când, din întâmplare, te-ntâlnesc
Și norii fug de pe bolta senină,
Pe întreg pământul pacea domină,
Totul se preface într-un rai ceresc.

Eternitatea clipei de-ntâlnire
Niciodată nu poate să mă mintă
Când, aurite,-mi întinde potire,

Fermecându-mă cu-a lor strălucire.
Minunea lumii se preface-n țintă,
Iubirea, cu mii de gheare, m-alintă.

poesis



Femeia în care mă întorc

Nu știam cum este să plec din mine.
Din lumea aceasta simetric construită pe ape.

Doar cu trei cărți – scrise de o femeie care m-a citit corect

și despre care credeam că știu totul.

Femeia aceea care, uneori, seara, plimbă o pisică în lesă

și spune că viața nu are niciun sens dacă nu prinzi în fiecare dimineață „blak friday”.

O femeie pe care mama o îmbrățișează așa cum

mă îmbrățișează pe mine și în același timp, astfel încât

niciuna să nu renunțăm mai mult de o zi la joacă.

Și ea are voie să privească tot ceea ce eu nu am voie să văd,

să caute printre amintirile mamei, să privească peste balustradă și să facă planuri de viață.

Trăiește realitatea la zi.

Se împarte exact la toți și nu se risipește, la fel ca lumina.

Femeia aceasta în care mă întorc întotdeauna când plec din mine.

Elipsă

Ciorile creionau cercuri deasupra satului. Duminică.

Tata și tatăl mamei strâng mere.

Mere de aer, mere de sticlă

în care au pus capcane pentru iepuri.

Unul abia întors dintr-o călătorie,

celălalt plecat într-o călătorie.

Un car de flori în pragul casei.

Flori de piatră.

Mama citește din noul meu volum de versuri nescrise,

în verandă.

În jurul ei se învârt satul,

câmpia, apele, lumina...

Un ochi de lumină

Și toamna aceasta care începe la mine

și se termină la tine

ca o stradă în construcție,

ca un ochi de lumină

prin care trec păsările iernii, ducând mai departe, cu fiecare frunză,

poemul acesta

în care am închis un castel de cuvinte,

noi,

tu,

eu...

Viii cu morții

Lucrurile se schimbă, Anirol.

Așa cum se schimbă vremea, oamenii,

viii cu morții

și râd ca un trup îmbrățișat de alcool.

De ce nu vrei să înțelegi?!

La 6 din 49, copilul străzii vine și se oprește în prag.

Consumatorii îl alungă cu pietre...ca pe un mort.

Și el nu înțelege cum este să fii mort

dacă îți este foame și sete.

Și muza

Și ea ocolește odată, de două ori, de n ori stația Peco,

intră în blocul nostru, bate și dacă nu-i deschidem

intră pe sub ușă,

la ora când soarele nopții seamănă tot mai mult cu pământul,

când un câmp cu miros de rufe proaspăt spălate,

se întinde în camera cu pereți de hârtie,

un ochi fuge de la cuprins la prefață

și ea dansează,

dansează pe sârmă cu puii de vrăbii aici.

Noi o privim toți deși nu o vedem niciunul.

Nimeni nu zice că nu este nimeni.

În camera cu pereți de hârtie niciodată nu suntem singuri când suntem singuri...

Maternitate

Există o dimineață în care mă așez confortabil

ca într-un fotoliu

și merg așa cu ferestrele deschise

și păsările cu patruzecișase de rânduri de pui îmi ies din umeri și

își continuă zborul.

Ploile se întorc la locul lor (în plămâni)

mei), apoi se ridică la ceruri

și cad peste lume

și toți spun:

copacul acesta este o femeie...

Fără răspuns

Un drum convex spre poemul acesta

la care scriu de o sută de ani

și încă mai scriu până când vei veni.

Știu că vei veni.

Eu voi purta o rochie verde,

tivită cu pietre și volbură.

Tu vei purta pe umeri o ploaie,

deși este cea mai rece iarnă din ultimii o sută de ani.

Deși nu este nimic din ce va fi,

cuvintele vor răspândi lumini și umbre între noi,

un vin de Zâmbreasca va curge printre rândurile poemului

acesta de o sută de ani

și cititorii se vor opri (după fiecare vers) și se vor întreba:

de ce?

Constrângerii

Să privești prin fereastră lumina unui soare negru

la sfârșit de octombrie

și să alegi primul bon fiscal, câștigător

după ce ai notat în „jurnal de călătorie”-

teorii de inițiere în arta seducției...



Palmyra -
Templul lui Bel

SONETUL UNUI CARNAVAL

Plutind pe acorduri de marș triumfal,
Am intrat în sala plină cu roze,
De jur-împrejur, regi, regine-n poze;
Nimerisem în inedit carnaval.

Fetițe, amețitoare mimoze!
Puțin năuc, umblam ca purtat de val
Multiplicat în oglinzi de opal
Deschizătoare de mistice gnoze.

Zeci de perechi de ochi de domnișoare!
Nu știu de ce îmi venea să amețesc,
O frumusețe, care mai de care,

Niciuna mai puțin strălucitoare!
Era un peisaj așa de firesc
Și eu tocmai începeam să mă trezesc!

SONETUL GNOZEI

Frăgezește dorul o amintire,
Zărilor-s colorate de tristețe,
Începe lumina să se dezghețe,
Altă primăvară-și vine în fire

Și noi iubiri începe să ne-nvețe,
Printre umbrele clipei să le-nșire
Ca într-o sacramentală zidire,
Spre bucuria fetelor iubețe.

Un alt cântec drag se prefigurează,
Trece prin ziduri, calcă fărădelegi,
E apă vie ce urcă pe-o rază,

Fântâna ființei pururea trează.
Gnoză, energie a vieții întregi,
Cu lanțuri de aur, cum faci de mă legi?

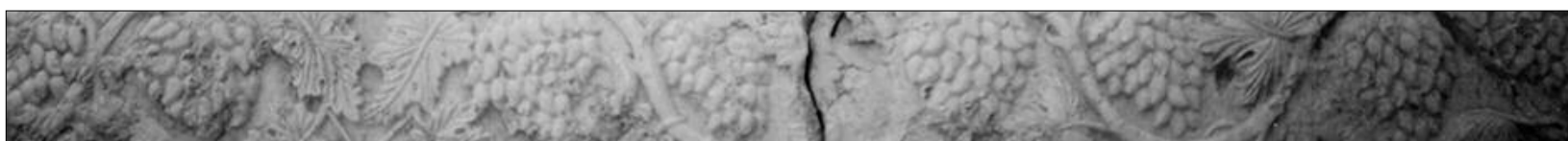
SONETUL PREDESTINĂRII

Fereastră în icoană bizantină,
În catedrală gotică, arcadă,
Între umbrele clipei, acoladă,
Madona Angelicata afină.

Zeiță a izvoarelor, naiadă,
Trupu-i armonios ca de felină
Cele alese calități imbină;
Fără ea, viața ni s-ar părea fadă.

Sub pieptar se zbat fulgerele zării,
Sub frunte crește năzuinț-adâncă
A descoperirii și descifrării

A tainei tainelor predestinării.
I-am întrezărit tăria de stâncă
Pe vremea când era fetiță încă.





Măicuță tânără prin lume

O mamă își caută familia prin lume, mai ales fiul, (plecat, desigur, după proiecte, programe, *gioburi* bune în general): „Oare cum e să pleci din Orientul Mijlociu / direct în Suedia? / să te întorci în România / Și apoi la Milano? (...) Spune-mi / pe care țarm îți lași catargul / când vrei să îți odihnești inima? // privirea lui are un reazem / când mă privește / un stăvilar nu lasă lacrimile să inunde lumea.”¹ Camelia Iuliana Radu a mai publicat un volum de versuri despre *Oman* (2014), după volumele: *Pasărea singuratică* (2000, proză scurtă), *Muntele inițiaților* (2002, poezie), *Regăsirea de sine* (2003, eseuri), *Pe muchia prezentului* (2005, proză scurtă), *Floare mică* (2009, poezie), *Tangerine tango* (2012, poezie). O operă care se rotunjește răbdător, fundalul meditațiilor sale fiind, în general, țările îndepărtate: Japonia, China. *Norr* face pereche cu *Oman*: frigul după cald. Autoarea nu este un fel de globe-trotter poetic și eseistic, desi sintetizează cu mare pasiune și cu multă informație zonele referite; ea scrie după ce s-a întors acasă, cu nostalgie (iată o inversare a sensului: este nostalgie după locurile îndepărtate, nu după originea plecării; de fapt, se poate vorbi și de o amintire a nostalgiei); constată că drumul nu are capăt, „Ulise” nu-și lasă nicăieri catargul – iar „stăvilarul” este doar acolo, în momentul despărțirii, când numai încrederea în celălalt oprește teama – în rest, însă, în singurătate ori în căutarea propriuzisă, tristețea inundă ființa. Pare măicuța bătrână cu brăul de lână ce-și caută cu încredere fiul – desi, din poezia însăși, se arată a fi tânără, chiar la concurență cu tinerele suedeze pe care le privește ca ființe ce i-l pot lua, atrage, pe el, cel nenunțat încă. Deja o imagine ca aceasta: „iar eu simțeam încercările dinaintea plecării / vântul de miazănoapte / înfășurând pereții trupului flaut” te trimite subtil către fluierul din dosul stâniei...

Dar cheia aceasta mioritică a poemelor din *Norr* poate fi neadevătată, iar în timpul lecturii, până la jumătatea volumului, nici nu te gândești la ea; când treci, însă, de impresiile de peisaj și te interesezi mai adânc cine este autorul, văzând apoi, în partea a doua și mai ales în ultima parte, a treia, cum personajul principal devine fiul iar tema dominantă se mută către zona mistică, atunci chiar fără să vrei îți apare în minte arhetipul – și citești cu „Miorița” sub gânduri. Pentru a constata, pe parcurs, că tema devine subliminală (chiar voit), autoarea fiind, de fapt, captată/captivată de construcția fiecărui poem în parte. Camelia Iuliana Radu este o poetă a spațiilor largi, desfășoară covoare întinse de metafore, articulează mituri în mituri, se supune unei arte poetice a constructivismului bine asimilată și potrivitându-i-se cu aceeași măsură. Remarc, fără a mai trece prin atâtea alte versuri care atrag atenția în acest volum, poemul „Am înțeles pe banca din parc”, un

„pentru că” ce plânge și celebrează în același timp moartea într-un fel aparte: „pe măsură ce frumusețea se coace în tine / și devii mai rumen în desăvârșire / cald în mireasmă / viermii vin spre tine cu poftă / atrași // pe măsură ce te urâtești și devii tot mai rău / frumusețea vine ca o tenace omidă / să se sature de tot ce nu poate fi / pe măsură ce ființa ta cea de carne / sau cea de duh / ființa articulată și coerentă / își coace desăvârșirea sub soarele existenței // viermii de dincolo / din partea ta nevăzută și neștiută / vin tot mai însetați / tot mai înfometați / tot mai tenace / cu moartea pre moarte călcând / sau viața pre viață iubind // și de departe se aude trâmbița descompunerii / pentru ca trupul tău cel frumos / cel prea urât / cel desăvârșit în frumusețe sau în urâtenie / să nu fie ajuns din urmă de împietrire / de statica moarte / de moartea cea adevărată / să nu te prindă din urmă / să nu te înfoșoare în giulgiu și să nu treci / ci să rămâi nicăieri / pe o muchie ascuțită care îți taie împlinirea / în secunde dibace cu mersul pe loc / cum ar fi să rămână ouăle ouă / niciodată pui / cum ar fi păsările să înghețe în zbor / florile să nu dea rod / iar tu / tu să rămâi împietrită aceluiași gest / o mumie? / să nu mai poți spune nimic niciodată / să nu mai poți povesti mai departe / să fii zăua înțepenită în lanț / să fii pieirea ta și a tuturor celor de dinainte / și de după tine? / cum ar fi?” Fără aceste „secunde dibace cu mersul pe loc”, ce sunt imaginile, amintirile, poveștile etc. (deci: ce rămâne după om) specia însăși ar pieri: moartea o poate împropăta veșnic tocmai pentru că transferă către logos alcătuirea omenescului din noi.

În rest, despre fiul mereu rătăcitor, această încredere o liniștește pe măicuța tânără: „...iar inima, Doamne, inima lui întoarsă acasă / ține-o în cuibul răbdării tale ca pe o rădăcină uscată / dacă tu o atingi cu mila ta, lăstar nou va gunguri.” Cât timp avem inima acasă, întoarsă spre casă – și, desigur, credința în piept – drumurile noastre lăstăresc în prispă, în curte, în poartă.

Rămâne, desigur, de discutat partea decorativă, ca să-i zic așa, a volumului, descrierea nordului adică, peisajele Suediei. Făcându-se sub semnul *nord este egal cu gândire* (în sens barbilian: „Castelul tău de gheață l-am cunoscut, gândire”), stă cu totul în rational. Nimic, sau nimic notabil, din zona misticului, a negurosului fabulos mitologic – mai degrabă o atmosferă horațiană: oamenii stau în casă, la căldură, par a pune lemne pe foc ori vin în cupe, și admiră dezmățul naturii privind pe fereastră. Nordul Cameliei Iuliana Radu are cerul albastru intens, adânc, ca în Homer, sirenele domină marea, oamenii sunt blonzi și vânjoși tot ca în epopee, dar vikingii nu mai sunt (și deplânge asta!): poeta trăiește sudic, mediteranean, și pare a spune, ca același Horațiu: „Cerul deasupra-l schimbă, nu sufletul, marea trecând-o”. Ea nu călătorește cu ochii, este un suflet ce-și poartă neliniștea



În numele poemului (înșirate zilele mele...)

Înșirate zilele mele, vântul și ploaia, lunecând încet, libere, fără să asculte sensul mișcării.

Zilele mele ca niște danaide fecioare se scaldă în lumina crudă a curcubeului, reînsuflețite de un gând fragil, de primăvară,

venit să despartă lumina de umbră.

Până atunci, ca și Oknos,

împletesc o frânghie mereu dezlegată de alții,

în urma mea zilele ard, ca niște

lumânări mici,

își aruncă hlamida în vibrații neștiute,

lumina se întoarce la sfârșitul zilei

în felinarul de sticlă din care privesc lumea.

Înșirate zilele mele, vântul și ploaia, reînsuflețite de un gând fragil, de primăvară,

vor să despartă lumina de umbră.

Nu există muchie mai subțire ca timpul, nu există libertate mai mare decât aureola mandorlei desenând o punte îngustă, o punte subțire,

peste care pasul ezită să urce.

Înșirate zilele mele, înfloresc visând

ca lotușii la suprafața apelor,

zilele mele necesare, vântul și ploaia,

strânse laolaltă să asculte

cum lucrează timpul nestingherit

în păienjenitul lutului.

Înșirate zilele mele le număr în gând, totdeauna,

mătăniile calde lunecând, căzând

din mâna Domnului

una câte una

prin lume, „neliniștește” lumea mai degrabă cu brazdele întrebărilor sale, sau se liniștește pe sine cu lume. Și din toate – scoate poezie și numai poezie.

¹ Camelia Iuliana Radu: *Norr*, Editura Tracus Arte 2015, p.63.

Carte nouă

Octavian Doclin – Baletul de noapte (Editura Gordian, 2015, Timișoara)

Un nou volum de poeme al poetului reșițean, la vârsta de 66 de ani (el zice șase-șase!), pe linia cunoscută a liricii sale, cu texte în general scurte și concentrate, unele adevărate miniaturi poetice despre poezie: „Poezie insomnie/moarte vie” sau ca-n această negare a negației: „Poezie poartă/moartea moartă”. Ziceam de 66?

Ei bine, la pagina 66 se află un poem – *Ultimele...* - marca Doclin, profund, parabolic, în care Scribul este eu poetic: „Ce poți să faci/când nu poți să faci nimic/gândi ajuns la capătul Domeniului Scribul/adulmecând în același timp/ultimele fărămituri în coșurile pregătite din timp/gândurile morții căzute din poala ultimului Stăpân/și a ultimei sale împărății”. Ca de obicei, nu lipsește acestei poezii dimensiunea ludică, volumul chiar purtând un motto din Arghezi care tocmai la aceasta trimite: „Așa este jocul./Îl joci în doi, în trei,/îl joci

în câte câți vrei/Arde-l-ar focul”. Prefața este scrisă de eseistul Marcel Pop-Corniș care-și încheie textul aplicat cu această concluzie: „Poezia lui Octavian Doclin își asumă riscuri, manevrând în marginea convențiilor literare, provocând ideile tradiției – nu respingându-le integral ci reanimându-le – navigând împotriva curentului, explorând misterele nopții poetice pentru a pregăti revelațiile dimineții. *Baletul de noapte* implică „iubirea-puterea-eliberarea” într-o „luptă fără sfârșit.../într-un timp fără sfârșit” – timpul poetului desăvârșit”. (DAD)

